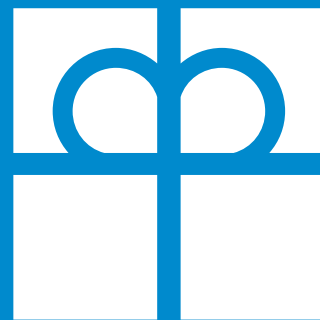

Diakonia.sk

Časopis Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku

01-02 | jún 2019 | Ročník XIV

Slúžiť najzraniteľnejším

Milé sestry, milí bratia, milí naši čitatelia, vstupujeme do druhej polovice roka 2019. A keďže máme pred sebou obdobie dovolení a prázdnin, je čas zastaviť sa a zamyslieť sa nad tým, čo všetko sme už v tomto roku zažili. Či už to boli osobné výzvy i profesijné výzvy alebo realizácia projektov, o ktoré sme sa usilovali v minulosti. Aj my, v Evanjelickej diakonii ECAV na Slovensku, pokračujeme v našej službe s vďakou voči Pánu Bohu za všetko požehnanie, ktoré sa nám dostáva. Rovnako sme vďační všetkým našim zamestnancom, či už na ústredí alebo v strediskách, ktorí sa obetavo starajú o klientov, pomáhajú pri zložitých životných situáciách, ale aj motivujú iných k službe.

Dvojčíslo časopisu Diakonia.sk opäť reflektuje celé spektrum služieb, ktoré Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku poskytuje. No zároveň dáva do pozornosti naše Stredisko evanjelickej diakonie Banská Bystrica Domov detí. Toto stredisko je špecifické tým, že prostredníctvom profesionálnych náhradných rodín vytvára naozaj domov pre deti, ktoré to potrebujú. Je to veľmi náročná a namáhavá služba, preto sme sa rozhodli túto problematiku v tomto čísle priblížiť. O rozhovor sme požiadali riaditeľku SED Domov detí Ľuboslavu Reištetterovú.

Prinášame aj pohľad na aktivity Ústredia evanjelickej diakonie. Mali sme možnosť opäť stretnúť našich priateľov zo zahraničia na rozličných fórach a tak sa vzájomne inšpirovať a povzbudzovať k službe. Uvedomujeme si totiž, že oblasť sociálnych služieb sa aj v oblasti cirkvi vyvíja a my chceme byť garantom kvalitných moderných a efektívnych foriem služby pre našich klientov. Zároveň veríme, že sa k našim ďalším novým plánom a pracovným úlohám prizná Pán Boh a povedie nás vo svojej múdrosti, láskavosti a milosti.

Všetkým našim čitateľom želáme požehnaný odych počas letných mesiacov a tešíme sa na ďalšie články, ohlasy a fotografie z vašej diakonickej práce.

Jana Gasperová
Referát Public relations a Fundraising ÚED

OBSAH

Slúžiť najzraniteľnejším	2
História SED Banská Bystrica Domova detí	3
Domov detí tvoria rodiny	4
Podpora pre Profesionálne náhradné rodiny	6
Na prvom mieste je Božie kráľovstvo	7

ZO ŽIVOTA ÚSTREDIA EVANJELICKEJ DIAKONIE

Rok plný zážitkov	8
Humanitárna pomoc	9
Tieňová hra dolnozemskej mládeže	10
Konferencia Višegradskej Platformy	10
Dobré srdce	11
Školenie Eurodiaconie na Slovensku	11
Otvorené dvere pre všetkých, no hlavne pre naše deti	12
25 rokov Evanjelickej diakonie v Tótkomlósi	13

ZO ŽIVOTA STREDÍSK EVANJELICKEJ DIAKONIE

Čas radosti a tvorivosti	14
Plný dom detí	14
Rekreačno-rehabilitačný pobyt v Liptovskom Jáne	15
Máj – mesiac, v ktorom sa všetko preberá k životu	16
Vaše telo je chrám ducha svätého	16
S elánom do každého dňa	17
Prezident SR Andrej Kiska navštívil košeckú diakoniú	18
Výnimočné životné jubileum	19
U nás je vždy veselo	20
V službe lásky	20
Čaj nie je nápoj, je to objatie	21
Májové zážitky	22
Od závislosti k radosti a slobode	22
Prichádzajúca jar	23

Diakonia.sk Časopis Evanjelickej diakonie ECAV na Slovensku. Vydáva Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku. Šéfredaktor JUDr. Ing. Ján Gasper, MBA, LL.M. Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku, Palisády 46, 811 06 Bratislava, IČO: 17327181. E - mail: diakonia@diakonia.sk, www.diakonia.sk, 02/5441 7498. Vychádza 2x ročne. Registračné číslo: 3640/09. Časopis je bezplatný. Jeho vydávanie môžete podporiť formou Tlačového fondu ED, IBAN: SK77 7500 0000 0005 8475 9183 ČSOB, a.s. Bratislava, Variabilný symbol 8811. Príspevky a fotografie do časopisu zasielajte na poštovú adresu: Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku, P. O. Box 82, 814 99 Bratislava, alebo e-mailom: media@diakonia.sk

História SED Banská Bystrica Domova detí

Našu činnosť sme začali realizovať 1. októbra 1995 v Ľubietovej. Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku kúpila budovu v Ľubietovej s úmyslom zriadiť v nej Domov detí, v ktorom budú opustené deti vychovávané v kresťanských rodinách. Pôsobnosť strediska bola zameraná na deti a mládež, ktoré z rôznych príčin nemôžu byť vychovávané vo vlastnej biologickej rodine, teda na deti odkázané na náhradnú starostlivosť. Zámerom bol rodinný typ výchovy s vytváraním zdravých citových väzieb. Táto vízia a tým aj typ domova bol v tej dobe prototypom nielen u nás doma, ale aj v zahraničí. V rokoch 1995 – 2004 sme poskytovali starostlivosť v zariadení v Ľubietovej, kde manželské páry poskytovali osobnú, nepretržitú starostlivosť deťom v samostatných bytoch. V júli 1996 začala prvá profesionálna náhradná rodina poskytovať starostlivosť deťom vo svojom domácom prostredí, mimo zariadenia. Postupne vznikali ďalšie profesionálne náhradné rodiny a v auguste 2004 sa z budovy odsťahovala posledná rodina, ktorá začala poskytovať starostlivosť deťom vo svojej domácnosti.

Vzhľadom na skúsenosti a potreby detí, profesionálnych náhradných rodín, ako aj reálneho záujmu záujemcov o výkon profesionálnej náhradnej starostlivosti sme v roku 2004 zmenili pôvodnú víziu výchovy a starostlivosti o deti v zariadení na poskytovanie starostlivosti v „prirodzenom“ rodinnom prostredí. V januári 2005 sme sa z Ľubietovej presťahovali do Banskej Bystrice.

SED Banská Bystrica Domov detí sa vo svojom odbornom zameraní orientuje najmä na:

- na poskytnutie a zabezpečenie starostlivosti a pomoci deťom, ktoré sú dočasne alebo trvale

pozbavené svojho rodinného prostredia s cieľom ich harmonického rozvoja;

- na vytváranie vhodných podmienok pre deti, ktoré sú v prospech harmonického rozvoja osobnosti dieťaťa a jeho zdravého vývoja, poskytnutie možnosti vyrastať v rodinnom prostredí – v profesionálnej náhradnej rodine;
- na humanizáciu starostlivosti o deti s nariadenou ústavnou starostlivosťou – zabezpečenie individuálneho prístupu a starostlivosti o deti a to v profesionálnej náhradnej rodine s cieľom ich zdravého rozvoja po stránke psychickej, fyzickej, duchovnej, sociálnej, morálnej a tvorivej;
- na aktivity zamerané na rozvoj profesionálnych náhradných rodín a vytváranie takých podmienok, ktoré sa čo najviac približujú prirodzenému rodinnému prostrediu;
- na zintenzívnenie práce s pôvodnou rodinou (sanácia rodinného prostredia), na vytváranie podmienok na stretávanie sa dieťaťa s jeho rodičmi (sprostredkovanie stretnutí detí s rodičmi, poskytovanie pomoci na uľahčenie priebehu stretnutí);

V súčasnosti poskytujeme starostlivosť deťom s nariadenou ústavnou starostlivosťou, a to výlučne v profesionálnych náhradných rodinách, vytvárame také podmienky pre deti, ktoré sa čo najviac približujú a podobajú prirodzenému rodinnému prostrediu, zameriavame sa na všestranný rozvoj detí, zabezpečujeme a uplatňujeme individuálny prístup k deťom, výchovné metódy smerujú k získaniu dostatočnej samostatnosti, ako aj k získaniu a osvojeniu si návykov a zručností potrebných pri osamo-

statnení a zaradení sa do života. Vychádzame z toho, že každé dieťa dočasne alebo trvale pozbavené svojho rodinného prostredia, alebo také, ktoré v jeho vlastnom záujme nemôže byť ponechané v takomto prostredí, má právo na ochranu a pomoc. V našom chápaní je toto právo na ochranu a pomoc realizované v rodinnom prostredí a to konkrétne v profesionálnej náhradnej rodine. Profesionálni náhradní rodičia zabezpečujú starostlivosť o deti vo svojej domácnosti a to nepretržite 24 hodín denne. Profesionálni náhradní rodičia sú s centrom pre deti a rodiny v pracovnoprávnom vzťahu, ide o „rodinnú“ formu realizácie ústavnej starostlivosti. Profesionálne náhradné rodičovstvo dáva možnosť dostať sa do rodinného prostredia aj tým deťom, ktorým sa (zatiaľ) nepodarilo sprostredkovať inú formu náhradnej starostlivosti.

Naším poslaním je poskytnúť prechodnú, v niektorých prípadoch aj dlhodobú starostlivosť deťom s nariadenou ústavnou starostlivosťou a to v rodinnom prostredí a zabezpečiť im zdravý rozvoj po stránke duchovnej, psychickej, fyzickej, sociálnej, rozumovej a tvorivej a dopriať im to, čoho v živote mali málo – lásku, pocit istoty, bezpečia a opory. Profesionálne náhradné rodičovstvo je dôkazom toho, že aj deti s nariadenou ústavnou starostlivosťou môžu vyrastať v „rodine“. Umiestnenie detí v profesionálnej náhradnej rodine umožňuje lepšie zohľadnenie potrieb detí, prirodzenejší prechod detí do dospelosti, efektívnejšiu prácu s biologickými rodinami, umiestnenie aj väčšej súrodeneckej skupiny a hlavne umiestnenie detí v prirodzenom rodinnom prostredí a nie v zariadení.

Zdroj: web diakonia.sk

Domov detí tvoria rodiny

Luboslava Reištetterová

Stredisko zamerané na starostlivosť o deti patrí k najstarším zariadeniam Evanjelickej diakonie. Prvá profesionálna náhradná rodina začala v roku 1996 poskytovať starostlivosť deťom vo svojom domácom prostredí, mimo zariadenia. Keď sme v roku 2006 publikovali väčší rozhovor na túto tému v Diakonia.sk, v sieti profesionálnych náhradných rodín bolo umiestnených 21 detí v deviatich rodinách. Oslovili sme riaditeľku SED Banská Bystrica Domova detí Luboslavu Reištetterovú, aby nám priblížila aktuálny profil zariadenia.

Domov detí, pôvodne v Ľubietovej, začal v 90-tych rokoch ako prvý a jediný neštátny subjekt poskytovať starostlivosť detí v rodinách. Aká je súčasnosť strediska? Koľko detí máte v starostlivosti a v koľkých rodinách?

V súčasnosti naďalej poskytujeme starostlivosť výlučne v profesionálnych náhradných rodinách v ich domácom prostredí. V našom Stredisku Evanjelickej DIAKONIE Banská Bystrica Domove detí máme aktuálne v starostlivosti 40 detí vo veku od 5 mesiacov až 19 rokov, starostlivosť sa poskytuje v našich 13 profesionálnych náhradných rodinách, z toho v 4 profesionálnych náhradných

rodinách poskytujú deťom starostlivosť manželské páry. Sídlo máme v Banskej Bystrici. K dispozícii máme kancelárske priestory, ktoré pozostávajú z kancelárie riaditeľky, kancelárie pracovníkov ekonomického úseku, v rámci ktorej je vyčlenený priestor na realizáciu supervíznych stretnutí, vzdelávania, pracovných porad, konferencií, stretnutí s deťmi a profesionálnymi náhradnými rodinami, ďalej kancelária pre sociálnych pracovníkov, kancelária pre psychológov, ktorej súčasťou je detský kútik s hračkami a knižnicou. Okrem uvedených kancelárií máme ešte ďalšiu samostatnú miestnosť, ktorá slúži ako herňa, využívame ju na prácu s deťmi (napr. stretnutia, diagnostiky, interakcie). Taktiež máme osobitný priestor so samostatným vchodom, ktorý pozostáva z interakčnej miestnosti, ktorá zároveň slúži aj na stretnutia s biologickou rodinou a blízkymi osobami detí.

Vieme, že profesionálne náhradné rodiny vychovávajú deti v rôznych mestách či obciach Slovenska. Kde všade sa o deti starajú? A do akého veku ostávajú deti v rodinách?

Profesionálne náhradné rodiny poskytujú starostlivosť deťom v mestách Banská Štiavnica, Turčianske Teplice, Krupina, Modra, Nová Baňa, Nové Mesto nad Váhom, v obciach Banská Belá, Hrádok, Sasinkovo, Terany a Uhorské. Deti môžu v našom zariadení ostať až do veku 25 rokov, resp. do obdobia, kedy ukončia prípravu na budúce povolanie, alebo kým sa osamostatnia.

Počas viac ako dvadsiatich rokov sa sieť rodín postupne rozrástla. Pôsobia ešte aj prvé profesionálne náhradné rodiny? Ak nie, ste s nimi ešte v kontakte?

Áno, ešte aj v súčasnosti poskytujú deťom starostlivosť tri profesionálne náhradné rodiny, ktoré boli pri vzniku nášho zariadenia. S profesionálnymi náhradnými rodinami, ktoré už v našom zariadení nepôsobia, sme aj naďalej v kontakte, či už prostredníctvom telefonической, e-mailovej osobnej alebo písomnej komunikácie. Tieto rodiny nás informujú o úspechoch a významných udalostiach nielen svojich biologických detí, ale aj detí, ktoré mali v starostlivosti, nakoľko sú s nimi aj naďalej v kontakte.

Umiestneniu dieťaťa do profesionálnej náhradnej rodiny musia predchádzať mnohé a väčšinou životne zložité okolnosti. Aký je teda legislatívny proces umiestnenia dieťaťa do tohto typu starostlivosti?

Dieťa môžeme prijať na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo uložení výchovného opatrenia. Dieťa môže byť prijaté do nášho zariadenia priamo z terénu – z biologickej rodiny, náhradnej rodiny, z iného zariadenia, prípadne z nemocnice. Podľa naliehavosti potreby umiestnenia je prijaté v priebehu 24 hodín, 7 dní, alebo podľa dohody s príslušným Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny. Súdom môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave, alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov a maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Súdom môže výnimočne nariadiť ústavnú starostlivosť aj vtedy, ak jej nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia.

Výnimočnosť prípadu a neúčelnosť iného výchovného opatrenia musí byť preukázaná. V spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o nariadení ústavnej starostlivosti súd vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na citové väzby maloletého dieťaťa k súrodencom a na ich zachovanie.

S tým súvisí aj otázka, ako sa záujemca môže stať profesionálnym náhradným rodičom? Prípadne, či je možné vo vašej sieti zveriť do starostlivosti aj jednému rodičovi, alebo len manželským párom?

Každý potencionálny profesionálny náhradný rodič musí absolvovať prípravu určenú pre profesionálnych náhradných rodičov. Kvalifikačný predpoklad, ktorý musí záujemca o výkon tohto povolania spĺňať, je najmenej stredné odborné vzdelanie alebo úplné stredné vzdelanie. Rozsah prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti je 60 hodín, ak záujemca o výkon tohto povolania ukončil úplné stredné vzdelanie, 80 hodín, ak záujemca ukončil stredné vzdelanie. Túto prípravu robia akreditované subjekty, ako aj niektoré centrá pre deti a rodiny. Táto príprava je vedená skupinovo vo forme aktívnej účasti, čiže je viac než potrebné, aby sa budúci profesionálny náhradný rodič aktívne zapájal do aktivít a preberaných tém. Je to dôležité najmä z dôvodu, že s preberanými témami sa bude ako profesionálny náhradný rodič stretávať. Prípravu na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti zabezpečuje tím, ktorého súčasťou je najmenej jeden psychológ s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa

v študijnom odbore psychológia. Po ukončení prípravy vydá potvrdenie o absolvovaní prípravy pre profesionálneho náhradného rodiča. Následne si potencionálny profesionálny náhradný rodič môže poslať žiadosť o zamestnanie do vybraného Centra pre deti a rodiny. Samozrejme stáva sa tiež, že príprava ľudí od tohto povolania aj odradí a nemajú záujem hľadať si zamestnanie ako profesionálny náhradný rodič. Profesionálnym náhradným rodičom sa môže stať aj jednotlivec, nemusí to byť manželský pár. Profesionálny náhradný rodič môže mať v starostlivosti najviac 3 deti. Takže, ak sú ako profesionálni náhradní rodičia zamestnaní obidvaja manželia, môžu mať spolu 6 detí. Samozrejme sú aj výnimky, kedy má profesionálny náhradný rodič v domácnosti dve deti, prípadne len jedno, závisí to aj od potrieb konkrétneho dieťaťa.

Vzhľadom na fakt, že profesionálne náhradné rodiny, ktoré patria pod Domov detí pôsobia po celom Slovensku, ako s nimi komunikujete?

Komunikujeme s nimi osobne, telefonicky aj e-mailom. Pravidelne sa stretávame na poradách a akciách, ktoré ako Domov detí organizujeme, takže sa stretnú naraz všetky profesionálne náhradné rodiny. Tiež aj my a členovia odborného tímu (psychológ, sociálny pracovník) pravidelne chodíme do profesionálnych náhradných rodín, alebo naopak, prídu oni s deťmi k nám podľa potreby.

A aké služby pre rodiny vaše stredisko ponúka?

Profesionálni náhradní rodičia majú zabezpečené vzdelávanie v rámci Domova detí, ktoré sa uskutočňuje 1-krát za štvrtrok. Vzdelávanie majú zabezpečené aj počas víkendového pobytu, taktiež majú možnosť sami si nájsť vzdelávanie a školenie podľa ich záujmu

a potreby. Profesionálni náhradní rodičia majú taktiež zabezpečenú supervíziu, a to skupinovú a podľa potreby aj individuálnu. V rámci kultúrnych a záujmových činností majú členovia profesionálnych náhradných rodín možnosť zúčastňovať sa na divadelných predstaveniach, koncertoch, športových podujatiach, navštevovať zoologické záhrady, organizovať rôzne výlety. Naše zariadenie je financované Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, časť výdavkov pokrývajú aj finančné dary od podporovateľov a 2 % z príjmu fyzických osôb. Od sponzorov dostávame aj materiálne dary.

Organizujete aj stretnutia rodín s deťmi, napríklad formou výletov, pobytov či dovoleníek?

Pre naše profesionálne náhradné rodiny každoročne organizujeme víkendový pobyt, kde sa všetci stretneme. Počas tohto pobytu majú profesionálni náhradní rodičia zabezpečené vzdelávanie, supervíziu, vo voľnom čase a pri večerných posedeniach si vymieňajú svoje skúsenosti, spoločne riešia výchovné ťažkosti, zatiaľ čo deti majú zabezpečený spoločný program plný hier a rôznych športových a kreatívnych aktivít. Okrem toho organizujeme Mikulášske posedenie a akciu pri príležitosti Dňa detí. Niektoré rodiny sa vzájomne navštevujú a stretávajú aj v priebehu roka. Taktiež deti sa stretávajú počas leta v spoločných táboroch.

A aký je duchovný aspekt výchovy detí v rodinách? Sú profesionálni rodičia veriaci – kresťania? Ako zabezpečujete pastorálnu starostlivosť o rodiny zo strany ECAV na Slovensku?

Profesionálni náhradní rodičia poskytujú deťom kresťanskú rodinnú výchovu. Spolu s deťmi sa tak-

tiež podieľajú na kresťanskom živote miestnych cirkevných zborov. Deti sa aktívne zúčastňujú na detských alebo mládežníckych besiedkach, chodievajú na mládežnícke a dorastenecké stretnutia. Niektoré deti sa zúčastňujú letných táborov organizovaných Detskou misiou, iné sa pripravujú na konfirmáciu, prípadne sú už konfirmované. Profesionálne náhradné rodiny učia deti kresťanským hodnotám. Bratia a sestry cirkevných zborov sú pre naše profesionálne náhradné rodiny oporou a modlia sa za nás, za čo im ďakujeme.

Pracujete so širokým spektrom ľudí. Čo vás osobne najviac povzbudzuje v tejto naozaj náročnej službe?

Povzbudzujú ma úspechy našich detí a profesionálnych náhradných rodičov, taktiež to, keď sa nám v spolupráci s príslušným úradom, ako aj inými spolupodieľajúcimi sa subjektmi podarí vrátiť dieťa do jeho biologickej rodiny, ako aj úspešné interakcie detí so žiadateľmi a sprostredkovanie náhradnej rodinnej starostlivosti deťom, ktoré tak dostanú šancu na novú rodinu, čo poukazuje na to, že naša práca má naozaj zmysel.

A na záver, čo by ste zaželi vašim profesionálnym náhradným rodinám?

V prvom rade by som sa chcela poďakovať profesionálnym náhradným rodičom za ich obetavosť, trpezlivosť a lásku, s ktorou sa sta-

rajú o naše deti. Za ich odhodlanosť, bojovnosť a vnútornú silu, s ktorou vykonávajú túto náročnú prácu, ktorá so sebou okrem radosť prináša aj rôzne úskalia. Deťom želim, aby im bolo dopriate veľa dobrého, aby našli svoju vlastnú cestu a boli silné. Zároveň všetkým našim profesionálnym náhradným rodinám želim pevné zdravie, vzájomné pochopenie, toleranciu a hojnosť Božieho požehnanie.

Za rozhovor ďakujem.

Eva Bachletová
publicistka a spisovateľka

Foto: archív Luboslava Reištetterová

Podpora pre Profesionálne náhradné rodiny

So Strediskom Evanjelickej DIAKONIE Banská Bystrica Domovom detí spolupracujem od jesene 2016 ako externý klinický psychológ a supervízor pre zamestnancov. Spoluprácu s Domovom detí si veľmi vážim a myslím si, že napriek svojej náročnosti je skutočne dôležitá. Domov detí má tento čas vo svojej starostlivosti 40 detí, ktoré kvôli rôznym životným okolnostiam nemôžu vyrastať a dospievať v kruhu svojej biologickej rodiny. V Domove detí sú všetky deti umiestnené v profesionálnych náhradných rodinách. Profesionálne náhradné rodičovstvo ako forma starostlivosti na Slovensku funguje v praxi približne od roku 1997. Aj keď sa môže zdať, že 22 rokov je dlhá doba, v praxi to znamená, že prvé deti, ktoré boli v starostlivosti profesionálnych náhradných rodín, dosiahli dospelosť len nedávno. Z toho vyplýva, že len teraz môžeme skutočne sumarizovať získané skúsenosti a poznatky a prehodnocovať skutočné potreby, úskalia, ale aj pozitíva tejto formy starostlivos-

ti. Ľudí, ktorí sa rozhodli pre vykonávanie profesie profesionálneho náhradného rodiča, môžeme považovať za skutočných priekopníkov, ktorí sa pustili na neprebádané územie.

Hlavnou úlohou odborného tímu Domova detí je poskytovať týmto profesionálnym náhradným rodičom, ale aj deťom maximálnu možnú podporu a pomoc, aby zvládli svoju úlohu starostlivosti o zverené deti čo najlepšie.

Z odborného hľadiska je dôležité uvedomiť si, že deti, ktoré sú zverené do starostlivosti Domova detí, nie sú koherentná skupina. Každé z nich má svoj špecifický príbeh úzko spojený s príbehom pôvodnej rodiny. Niektoré deti aj po umiestnení do zariadenia udržiavajú s biologickou rodinou rôzne intenzívny kontakt. Dôležitú úlohu pri práci s deťmi zohráva aj vek a zrelosť v čase, keď došlo k umiestneniu dieťaťa do zariadenia, prípadne prítomnosť patológie rôzneho typu. Vo všeobecnosti však môžeme konštatovať, že každé oddelenie od

najbližších je pre dieťa traumatická, zraňujúca skúsenosť, ktorá presahuje mentálne schopnosti dieťaťa porozumieť jej do dôsledkov. Hĺbka takéhoto zranenia, ako aj spôsoby ako sa s ním dokáže dieťa v priebehu ďalšieho vývoja vyrovnávať, môžu byť tak rôznorodé, že ani pri najlepšej snahe nie je možné profesionálnych náhradných rodičov dopredu pripraviť na všetky eventuality a situácie, ktoré môžu nastať. Taktiež je dôležité uvedomiť si, že príbehy detí v starostlivosti profesionálnych náhradných rodín bývajú značne odlišné od ich vlastnej skúsenosti a preto môže istý čas trvať, kým sa aj inak zrelý človek zorientuje. Život však nezastavíme a ako všetky deti, tak aj tie v profesionálnych náhradných rodinách, rastú a rozvíjajú sa. Tento ich rast a rozvoj so sebou prinášajú nové situácie, či už pekné, radostné, ale aj také, ktoré nie je vždy jednoduché zvládnuť, porozumieť im a nájsť dobré riešenie. Úlohou psychológov v centrách pre deti a rodiny je podpora profesionálnych

náhradných rodičov práve v situáciách, ktoré by sme mohli označiť ako problematické. Profesionálny náhradný rodič je v každodennom kontakte a v blízkom vzťahu so zverenými deťmi. V konečnom dôsledku sú na jeho pleciach rozhodnutia ako aj realizácia toho, čo zjednodušene nazývame starostlivosť. Ako postupovať a na čo klásť dôraz pri výchove a starostlivosti o niečo tak krehké, citlivé a niekedy nespútané a prekvapivo silné, ako sú deti, môže prinášať momenty, ktoré sú neprehľadné a chaotické. Ak sa takéto situácie podarí dobre zvládnuť, skrýva sa v nich poten-

ciál, ktorý môže uzdravovať zranenia a môže deťom pomôcť nájsť dobrý spôsob, akým sa dajú problémy riešiť. Psychológ môže poskytovať deťom konzultácie samostatne, najmä v prípadoch, keď sa zdá byť vhodnejšia intervencia menej zainteresovanej osoby. Vždy sa tak deje v spolupráci s profesionálnymi náhradnými rodičmi, pretože stabilita dôležitých vzťahových osôb je jedna z najdôležitejších istôt, z ktorých môžeme čerpať. Takéto konzultácie majú zmysel najmä pri tínedžeroch. Dospievanie je samo o sebe náročné vývinové obdobie. O to viac je to náročnejšie pre deti

umiestnené v centrách pre deti a rodiny, nakoľko sa musia vyrovnávať s autoritami, s ktorými ich nespája žiadna rodinná väzba.

Na záver by som si snáď pomohol trochu poetickým prirovnaním - *ako stromy ani deti nemôžu nerásť. To najlepšie čo pre nich môžeme spraviť je veľa slnka a dostatok vlahy. Občasná búrka sa dá prečkat' a po zime vždy príde jar.* Práca s deťmi a ľuďmi, ktorí sa o nich starajú nie je vždy jednoduchá, ale naplňujúca a zmysluplná.

Mgr. Ondrej Kolesár
klinický psychológ

Na prvom mieste je Božie kráľovstvo

„Deti sú našou budúcnosťou.“ Túto vetu som počul už veľakrát z úst mnohých skúsených ľudí. Stotožňujem sa s ňou. V našich deťoch je ukryté to, ako budú vyzeráť naše rodiny, cirkevné zbory, školy, ihriská na dedinách či pred panelákmi o niekoľko rokov. V deťoch je ukryté to, ako bude vyzeráť naša spoločnosť, ako bude vyzeráť tento svet. Preto je len na nás starších – rodičoch, starých rodičoch, farároch, učiteľoch v škole, či detských besiedok, diakonických pracovníkov, aby sme ich na túto budúcnosť pripravili čo najlepšie. Je len na nás, aby sme im ukazovali a vštepovali tie správne životné hodnoty, ktoré prinášajú požehnanie pre vzájomné spolužitie. Ak však hovoríme o hodnotách, nemám na mysli len tie, ktoré sú síce dôležité a potrebné, no podliehajú časnosti, ale predovšetkým tie, ktoré majú na sebe nálepku večnosti. K tomu nás povzbudzuje aj samotný Pán Ježiš, keď v Evanjeliu podľa Matúša 6, 33 hovorí: *„Ale hľadajte najprv kráľovstvo Božie a Jeho spravodlivosť a všetko toto bude vám pridané.“* Toto by malo byť pre nás prioritou a úlohou číslo jeden pri výchove

Tomáš Lipovský

detí. Viest' ich k tomu, aby vnímali dôležitosť predovšetkým tých duchovných hodnôt, aby spoznávali, že najdôležitejšie pre život nie je len dobre hrať futbal, florbal, tancovať či byť dobrou mažoretkou, ale hlavne hľadať veci Božieho kráľovstva a vo viere odovzdať svoj život nášmu Záchrancovi – Pánovi Ježišovi.

Aj preto vnímam obrovskú potrebu venovať sa deťom v našej cirkvi a v rámci nej v konkrétnych cirkevných zboroch. K tejto službe mám veľmi blízko, keďže aj v mojom rodnom cirkevnom zbore Chminianske Jakubovany, som sa

od mojich 16-tich rokoch venoval práci s deťmi. Spolu s ďalšími dievčatami a s farármí, ktorí vtedy u nás pôsobili, sme učili a viedli detskú besiedku, pripravovali letné tábory, organizovali výlety, vystúpenia v kostole a ďalšie aktivity. Vždy nám išlo predovšetkým o to, prinášať našim deťom Pána Ježiša. Ukazovať im hodnoty, ktoré smerujú k večnosti. Ukazovať im hodnoty, ktoré majú trváci charakter, ktoré nezničí ani moľ ani hrdza. Vzbudiť v ich srdciach túžbu hľadať najprv Božie kráľovstvo, a ak toto budú mať vo svojom srdci ako svoju ži-

votnú prioritu, tak všetko ostatné im Pán Boh pridá ešte v hojnejšej miere. O toto sa snažíme aj v našom cirkevnom zbore Háj a verím tomu, že to tak je v mnohých ďalších zboroch v našej cirkvi. Lebo ak na toto zabudneme alebo ak tomu nebudeme prikladať až takú dôležitosť, tak nám deti uchmatnú rôzne záujmové krúžky a aktivity, ktorých je dnes nespočetné množstvo. A už sa to vlastne aj deje. A dosť intenzívne. Vidíme to na vlastné oči. Zažívame to v cirkevných zboroch. Trápime sa preto, bojujeme s tým, no akoby sme si nevedeli dať rady zmeniť to. Akoby sme sa nevedeli pohnúť z miesta a len smutne pozoráme, ako je tých detí v kostoloch, na detských besiedkach, konfirmácii či na náboženstve menej a menej. Čím to vlastne je? Kde robíme chybu? Zmeškali sme niečo?

Nie, milí priatelia, i keď to znie až príliš negatívne, nechcem, aby

sme plakali. Nechcem, aby sme smútili. Nechcem, aby sme videli všetko len čierne. Chcem vás, nás všetkých povzbudiť k ešte intenzívnej práci s deťmi. Od tých najmenších až po stredoškolákov. Má to veľký zmysel. A nie len to. Je to tá najpotrebnejšia vec, akú môžeme robiť. Pýtate sa: Ako na to? Akým spôsobom sa priblížiť dnešnej generácii? Toto sa pýtam často aj ja. Nemám však konkrétny recept ani odpoveď. Viem len jedno. V čase písania týchto riadkov sa nachádzame v období, keď si ako cirkev pripomíname zoslanie Ducha Svätého na apoštolov a zároveň ako cirkev oslavujeme narodeniny. Ak sa nebudeme spoliehať na Ducha Svätého, ak nebudeme prosiť o Jeho prítomnosť v našich životoch, rodinách, cirkevných zboroch, tak potom všetko bude márne. Nemáme silu? Prosme o ňu Ducha Svätého. Nemáme nápady

či inšpiráciu? Prosme o múdrosť Ducha Svätého. On nám to všetko dá. Len nezabúdajme prosiť. Neza-búdajme sa spoliehať na Jeho moc.

Myslíme na naše deti, ktoré tak veľmi potrebujú poznať, čo to je mať na prvom mieste Božie kráľovstvo, potrebujú zažiť dotyk Ježišovej lásky vo svojich srdciach, potrebujú poznať aké dôležité je nevidieť len svoje potreby a záujmy, ale aj potreby iných, svojich kamarátov, spolužiakov, potreby tých, ktorí sa o seba nevedia postarať sami, potreby chorých, či sociálne slabších. Toto potrebujeme zasievať do srdiec tých detí, ktoré sú nám zverené v našich rodinách, školách či cirkevných zboroch. Odovzdajme sa do moci Ducha Svätého, nech On koná pri nás všetkých svoje dobré dielo.

Tomáš Lipovský
ev. a. v. farár CZ ECAV Háj

ZO ŽIVOTA ÚSTREDIA EVANJELICKEJ DIAKONIE

Rok plný zážitkov

Pred rokom a pol som mohla prvýkrát zažiť, čo je to ozajstná radosť z práce a dnes ju dostávam každý deň. Vďaka projektu Evanjelickej diakonie SommerAktiv som mohla stráviť jedno nádherné zmysluplné leto v domove dôchodcov, na základe čoho som sa rozhodla stráviť rok na tom istom mieste v jednom z mnohých „Seniorenwohnheimov“, ktoré majú johaniti v strednom Durínsku v malom asi 11-tisícovom mestečku Eisenberg.

Pracujem tu ako dobrovoľníčka, ktorá trávi s dôchodcami ich voľný čas. Prechádzame sa, hráme sa hry, spievame, chodíme s nimi na rôzne podujatia cirkevne, spoločenské,

pomáhame im pri jedení. Takmer všetky činnosti spadajú pod sociálnu prácu. K tej som sa doteraz okrem leta 2017 priblížila len okrajovo. Preto bola a stále je pre mňa výzva, ako sa s tým popasovať.

Ten hlavný dôvod, prečo mám túto prácu tak rada, je pridaná hod-

nota úsmev na perách našich obyvateľov. Cítim a viem, že to nie je „len“ práca, je to poslanie. Máme tu veľmi ťažko chorých, umierajúcich ľudí, veľa z nich trpí demenciou. Tí, ktorí sú schopní vnímať, prišli sem s vedomím, že to je ich posledné miesto tu na zemi, kde sa pravde-

podobne rozlúčia so svojim životom. My, ako tí silnejší, im máme pomáhať, dať tomuto času zmysel a prežiť ho čo možno najplnohodnotnejšie. Toto vedomie mi pomáha cvičiť si trpezlivosť vtedy, keď ju strácam. Hlavne na konci dňa na poobednej smene alebo keď sa toho na človeka zosype veľa naraz, napríklad keď sa nejaký dôchodca obleje, ďalší stále kričí a tretí sa vás dokola vy-pytuje to isté.

Kružok kreslenia

Naši „Bewohneri“, ako našich obyvateľov často aj v slovenčine volám, ma učia aj vďačnosti a pokore. Je neuveriteľné, ako niektorí z nich dokážu prijať svoj osud a ešte k tomu rozdávať radosť ďalej. Okrem toho sa teším, že sme rozbehli krúžok kreslenia, kde sa angažujú nielen naše dôchodkyne, ale aj moje výtvarné ja, takže ma to motivuje snažiť sa ďalej.

Určite nie je všetko ružové ako asi to, čo píšem, môže pôsobiť, pritrafia sa aj horšie dni. No práve tie ukazujú, aký je náš charakter a dávajú nám možnosť formovať ho k lepšiemu.

Predtým, než som sem prišla, som si stanovila ciele, ktoré by som chcela vďaka dobrovoľníckej činnosti dosiahnuť. Jedným z nich bolo zistiť, či dokážem dlhodobo

pracovať so starými ľuďmi v zariadení, ako je to naše. Ale práve teraz, keď píšem tieto riadky, som si uvedomila, že sa to možno nedozviem a nie je to najpodstatnejšie. Hlavným cieľom, prečo ma Boh poslal sem, a prečo si ty, čo čítaš tieto riadky tam, kde si, je moja/tvoja/naša svätosť. Jednoducho povedané: v tých okolnostiach, v ktorých sme, máme poslanie stať sa lepšími ľuďmi, ženami, mužmi, manželmi, manželkami, matkami, otcami, deťmi, bratmi, sestrami, priateľmi, občanmi, žiakmi, učiteľmi, rehoľníkmi, politikmi a urobiť tento svet lepším miestom.

Michaela Daňová
dobrovoľníčka v Nemecku

Foto: archív Michaela Daňová

Humanitárna pomoc

V dňoch, 25. až 30. apríla 2019 sa Slovenský Červený kríž (SČK) spoločne s Evanjelickou diakoniou ECAV na Slovensku a Slovenskou katolíckou charitou (Bratislavskou arcidiecéznou charitou) podieľal na pomoci osobám po požiari ubytovne na Mlynských Luhoch.

Štvrtok, 25. apríla 2019, pri rozsiahlom požiari unimobuniiek prišlo o prístrešie asi 60 osôb, medzi nimi šesť matiek s 15-timi maloletými deťmi. Dobrovoľníci Humanitárnej jednotky SČK Bratislava – mesto sa v uvedený deň podieľali na zabezpečení dočasného ubytovania a šatstva pre postihnuté osoby, na ich transporte do náhradných priesto-

rov ubytovania, zabezpečení pitného režimu, ako aj na poskytovaní predlekárskej prvej pomoci postihnutým osobám a zasahujúcim zložkám. V nasledujúcich dňoch sa na výzvu SČK do materiálnej pomoci zapojila Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku a Slovenská katolícka charita (Bratislavská arcidiecézna charita). Človek v ohrození bol pripravený vyčleniť finančné prostriedky na zakúpenie chýbajúcich potrieb materiálnej pomoci. Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku a Bratislavská arcidiecézna charita pomohli hygienickými prostriedkami (mydlo, šampón, detské plienky, toaletný papier), potravinami (konzervy, čaj, káva, detská výživa) a šatstvom (pre dospelé osoby a deti), ktoré v dňoch 29. a 30. apríla 2019 Slovenský Červený kríž distribuoval postihnutým osobám v priestoroch dočasného ubytovania.

Pomocou prepravnej služby SČK Bratislava – mesto bola 30. apríla zabezpečená preprava osôb

Požiar na Mlynských Luhách

z dočasných priestorov ubytovania (ubytovňa U ADAMA – matky s deťmi a nocľaháreň Mea Culpa – osoby pripútané na lôžko) do priestorov nového ubytovania Fortuna. Sortiment a množstvo materiálnej pomoci bolo dostatočné, preto finančné prostriedky ponúknuté Človekom v ohrození na ďalší nákup neboli potrebné.

Všetkým ďakujem za ústretovosť a rýchlosť poskytnutia pomoci.

Ing. Marián Záhorec
koordinátor
pre krízový manažment

Foto: archív Slovenský Červený kríž

Distribúovanie humanitárnej pomoci

Tieňová hra dolnozemskej mládeže

Či to Kristus nemusel pretrpieť a (tak) vojsť vo svoju slávu? Lk 24,26

Evanjelická mládež zo Slovenského Komlóša nacvičila v roku 2008 divadelné predstavenie stvárňujúce posledné chvíle utrpenia Ježiša Krista, formou tieňovej hry. Počas uplynulých rokov sa viackrát prezentovala touto dramatičkou známeho pôstneho príbehu, v kresťanských kruhoch nazývaného pašie, doma aj v zahraničí. Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku (ED) pozvala komlóšsku mládež, aby v pôstnom období 2013 priniesla moderným

spôsobom dobrú zvesť evanjelia do cirkevných zborov ECAV na Slovensku a zariadení Evanjelickej diakonie na Slovensku, ako aj do evanjelických škôl. Teší nás, že odvtedy každý rok v pôstnom období môžeme prinášať rodákovi na Slovensku veľkonočnú radosť zo vzkriesenia Pána Ježiša Krista, ktorý nás zachránil od večnej smrti.

Po každom náročnom, ale vydatenom turné sme sa vrátili domov s nezabudnuteľnými spomienkami a zážitkami, ale duchovne obohatení a upevnení vo viere.

V jednotlivých cirkevných zbo-

Tieňová hra

roch, ako aj v rodinách sa o nás priateľov z Dolnej zeme postarali s príznačnou pohostinnosťou. Vďaka patrí Evanjelickej diakonii a jej spolupracovníkom za skvelú organizáciu.

Srdečne ďakujem váženým sestram farárkam, váženým bratom farárom, za láskavé prijatie komlóšskej mládeže. Vážime si Vašu starostlivosť.

Chcem všetkým srdečne poďakovať a zaželať nech to zvestované poslanstvo Božej lásky vám prináša radosť do každodenných okamihov.

Najväčšia vďaka patrí Pánu Bohu, ktorého lásku sme mohli cítiť na každom kroku.

Attila Szpisák
 ev. a. v. farár
 v Slovenskom Komlóši

Foto: archív ÚED

Tieňová hra

Konferencia Višegradskej Platformy

V dňoch 15. – 17. mája 2019 sme sa zúčastnili trojdňového zasadnutia Višegradskej Platformy v rámci Eurodiaconie, ktorá sa konala v Sliezskej diakonii, ako súčasť projektu Quality People – Quality Services (Kvalita ľudí – kvalita služieb).

Zažili sme dni plné nielen informáciami, ale aj vzájomného zdieľania, podpory diakonickej práce a inšpirácie. Zažili sme, že ľudia sú najcennejším zdrojom kvality poskytovaných sociálnymi službami v rámci Diakonie nielen v regióne Višegrad. Ľudia prinášajú myšlienky, nápady, inovácie, svoje vedomosti, profesionalitu, ale aj otvo-

Spríjemnenie programu

rené srdcia a ruky, pripravené na pomoc. To všetko je hľadanie pokladu pre našu prácu, čo sme si opäť mohli uvedomiť aj v našej spo-

ložnej diskusii v rámci Višegradskej Platformy.

Ďakujeme všetkým účastníkom z Českej republiky, Poľska, Sloven-

ska a Maďarska za ich aktívny a pozitívny postoj a za spoločnú túžbu posunúť kvalitu kresťanských sociálnych služieb ďalej. Za Ústredie Evanjelickej diakonie v Bratislave mala prednášku Katarína Chmurčiaková s témou: Značka a konkurencieschopnosť.

Dostali sme veľa zaujímavých nápadov a inšpirácií a tešíme sa na ich realizáciu.

Mgr. et Ing. Romana Bélová
náměstkyně pro sociální práci, Slezská diakonie

Foto: archív Slezská diakonia

Dobré srdce

Bratislavská Stará tržnica 27. mája 2019 zažila emotívny večer plný skutočných príbehov. Taký bol galavečer Národnej ceny starostlivosti Dobré srdce 2019. Ceny odovzdávala Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v Slovenskej republike a 9-členná odborná porota. Záštitu nad 1. ročníkom celonárodnej ankety prevzal

premiér SR Peter Pellegrini.

Autorkou a koordinátorkou projektu bola Anna Ghannamová, predsedníčka Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb: „Je dôležité morálne ohodnotiť ľudí v pomáhajúcich profesiách, ktorí za minimálne mzdy odvádzajú maximálnu prácu, a to nielen profesionálne, ale aj ľudsky, pretože jej

odovzdávajú aj kus dobrého srdca,“ povedala. „Verím, že tlkot dobrých srdiec bolo a bude počuť čoraz viac,“ dodala.

Ceny si odniesli deväť zástupcovia pomáhajúcich profesií v sociálnych službách, ktoré patria medzi najťažšie a pritom najmenej finančne ohodnotenú. Moderátori, ktorí nás sprevádzali celým programom, ako aj účinkujúci vystúpili bez nároku na honorár. Srdečne blahozeláme všetkým oceneným a tešíme sa na ďalšie ročníky Dobrého srdca.

Jana Gasperová
Referát Public relations
a Fundraising ÚED

Foto: archív ÚED

Školenie Eurodiaconie na Slovensku

V dňoch 28. - 29. mája 2019 usporiadala Eurodiaconia v Bratislave „Základné školenie v oblasti financovania Európskej Únie (EÚ) a projektového riadenia“. Školenie sa uskutočnilo v krajine nášho partnera, v školiacich priestoroch Strediska evanjelickej diakonie Bratislava. Na dvojdňovom tréningu sa zúčastnilo 11 účastníkov zo 6 európskych krajín.

Prvý deň sa zamerával na medzinárodné riadenie projektov a vyzval účastníkov, aby zhodnotili svoje predchádzajúce skúsenosti v tejto oblasti, najmä pokiaľ ide

o zručnosti v rámci financovania EÚ. Projektový referent Eurodiaconie, Florian Tuder, predstavil použitie Projektového cyklu riadenia a Maticu logického rámca, s cieľom

zvýšiť vedomosti účastníkov v tejto oblasti. Prvý deň sme ukončili spoločnou večerou a prehliadkou Starého Mesta Bratislavy.

Druhý deň sa zamerával na súčas-

ný viacročný finančný rámec (VFR, a rozpočet EÚ) a rôzne programy financovania, ktoré môžu byť zaujímavé pre partnerov Eurodiaconie. Vzdelávanie bolo zamerané na fondy, ktoré sú spravované na národnej úrovni či na európskej úrovni, a na

to, aký prístup či metódu je potrebné pri nich zvoliť. Predstavili sa fondy Erasmus+, Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Európsky sociálny fond alebo program Právo, rovnosť a občianstvo. Dvojdnňové vzdelávanie tiež poskytlo prehľad o tom, ako

možno nájsť a vyhodnotiť výzvy na predkladanie návrhov projektov financovaných cez EÚ, ako aj niektoré praktické tipy a triky, ako zvýšiť úspešnosť pri podávaní žiadostí o finančné prostriedky EÚ.

Podujatie sme uzavreli s výhľadom na VFR po roku 2020, v rámci ktorého sa predstavili návrhy na pripravované programy financovania.

Účastníci školenia

Florian Tuder
projektový referent
Eurodiaconie

Katarína Šoltés
preklad Evanjelická diakonia

Foto: archív ÚED

Otvorené dvere pre všetkých, no hlavne pre naše deti

Obec Tekovské Lužany zriadila v roku 2015 Komunitné centrum. Okrem sociálneho poradenstva a uplatňovania práv a právom chránených záujmov poskytujeme rôzne záujmové, voľnočasové, edukačné a preventívne aktivity pre všetky cieľové a znevýhodnené skupiny, ako sú deti, mládež, dospelí klienti, nezamestnaní klienti, seniori.

V Komunitnom centre sa venujeme v rámci aktivít deťom vo veku 3–6 rokov, ktoré nenavštevujú materskú školu. Učíme ich počítat, rozoznávať farby, recitovať básničky, rozoznávať písmenká a tvary. Školopovinným deťom vo veku 6–15 rokov pripravujeme pravidelné krúžky. Napríklad príprava na vyučovanie, krúžok Kuchárnik, počítačový krúžok, šikovné ruky, čitateľský krúžok, ale aj rôzne športové a voľnočasové aktivity. Pre mládež vo veku 15–18 rokov organizujeme prednášky preventívneho charakteru: zdravie, prevencia šikanovania, prevencia užívania drog a rôzne aktivity, napr. súťaž v stol-

Naše deti

nom futbale. Dospelým od 18 rokov organizujeme kurz šitia a kurz anglického jazyka.

Máme aj klubovňu, kde mamičky a oteckovia vedú diskusie na témy, ktoré ich zaujímajú alebo sú aktuálne, ako napríklad očkovanie, učenie, písanie domácich úloh s deťmi.

Na klube pre matky s deťmi do 3 rokov dieťaťa, sa mamičky rozprávajú o aktuálnych problémoch a ľubovoľných témach, ktoré zažívajú. Dôležitou súčasťou je socializácia detí do kolektívu. Organizujeme

pre nich preventívne aktivity, aby si osvojili hygienické návyky.

Hlavným cieľom pri organizovaní aktivít je poskytnúť bezpečný priestor na zmysluplné trávenie voľného času, aby sa deti po škole alebo cez prázdniny netúlali. Snažíme sa odbúravať bariéry medzi deťmi zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Každé dieťa bez ohľadu na rodinu, z ktorej pochádza, má právo sa bezpečne zahrať a bezpečne tráviť svoj voľný čas. Cez školské prázdnice

ny pripravujeme pre deti program, v rámci ktorého pozeráme rôzne rozprávky, tvoríme rôzne ozdoby a darčeky, hráme hry, opekáme špekáčky, chodíme na výlety, trávim čas aj v altánku pri Komunitnom centre. Pre deti každý rok v mesiaci júl a august organizujeme denný letný tábor, ktorý je plný hier, zábavy, výletov, dobrodružstiev a odmien. Je veľmi finančne náročné zorganizovať program a poskytnúť odmeny pre približne 40 detí. Keďže na tábor prichádzajú hlavne deti, ktoré sú zo sociálne

znevýhodneného prostredia, často využívame pomoc sponzorov.

Medzi našich sponzorov patrí aj Evanjelická diakonia, a touto cestou by sme sa chceli poďakovať za potravinovú pomoc, ktorú od nich dostávame. Teší nás, že vďaka tejto spolupráci vieme deťom dopriať štipku radosti, spokojnosti a vyčariť úsmev na ich tvárach.

Mgr. Katarína Kudelová
odborný garant
Komunitné centrum

Foto: archív Komunitné centrum

Potravinová pomoc

25 rokov Evanjelickej diakonie v Tótkomlósi

V sobotu, 1. júna 2019 sa v Tótkomlósi uskutočnilo slávnostné podujatie pri príležitosti 25. výročia začatia diakonickej práce, ktorú nazývajú služba lásky. Príhovor k 25. výročiu činnosti Evanjelickej diakonie v Tótkomlósi mal pán farár Attila Szpisák.

Aktivity Evanjelickej diakonie sú za 25 rokov jej existencie obdivuhodné. Je najväčším poskytovateľom pracovných miest a slúži veriacim i ostatným obyvateľom v podobe denného stacionára pre seniorov, ambulatného centra pre závislých na alkohole, zabezpečujú terénnu opatrovateľskú službu, prevádzkujú zariadenie pre seniorov a detskú škôlku. Diakonia organizuje tábory pre deti, športové akcie, stretnutia pri hudbe, náboženské a spoločenské aktivity. Pán farár

Slávnostné zhromaždenie

Attila Szpisák zhodnotil sociálnu službu cirkevného zboru.

V príhovore osobitne privítal vzácných hostí zo spolupracujúcej Evanjelickej diakonie na Slovensku, ako aj z Vysokej školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave, s ktorou miestna Diakonia už dlhé roky spolupracuje.

Po príhovore pani farárka Anikó Unyi ohlásila kultúrny program. Opatrovateľky, prezlečené za kovbojky, predviedli country tanec a potom nasledovalo divadlo o Snehulienke, v ktorom účinkovali opatrovatelia, klienti a dokonca aj sám pán farár Attila Szpisák. Nezabudnuteľní boli tancujúci trpaslíci.

Po kultúrnom programe bolo

pripravené bohaté občerstvenie.

Dlhá cesta domov nám nedovolila ostať na celej akcii, ale sme poctení, že nás pán farár pozval na túto milú slávnosť. Obdivujeme prácu nespočetných dobrovoľníkov, ktorí pripravovali výzdobu a nacvičovali program skoro celý predošlý rok.

Vaše podujatie bolo pre nás veľkou inšpiráciou. Ďakujeme vám, priatelia, za pozvanie a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu.

Libuša Radková
Vysoká škola zdravotníctva
a sociálnej práce
sv. Alžbety, Bratislava

Foto: archív ÚED

Príhovor Attila Szpisák

ZO ŽIVOTA STREDÍSK EVANJELICKEJ DIAKONIE

Čas radosti a tvorivosti

Oslávkyňa

Hoci tohtoročná zima bola ako si pridlhá, v našom SED Bratislava sme vďaka Pánu Bohu tento čas prežili v radosti a tvorivosti. Či už to bola prezentácia módy 20. storočia, alebo nádherný koncert súboru z Hilaris Chamber Orchestra pod vedením Anežky Kara-Dromolovej k MDŽ. Nesmieme zabudnúť ani na milé popoludnie pri Božom slove, modlitbách, duchovných piesňach, básniach, ktoré sme zažili vďaka deťom z Evanjelickej materskej školy Dr. Filipa Melanchtona v Bratislave, pod vedením pani učiteľiek a manželov Kováčovcov. Duchovné povzbudenie sme čerpali zo zvesti Božieho slova, s ktorým za nami každý štvrtok do našej kaplnky prichádzajú bratia farári

z cirkevného zboru ECAV Bratislava Legionárska a cirkevného zboru ECAV Dúbravka. Prirodzene nechýbajú ani osobné rozhovory s duchovnými. Pokračuje aj služba sestier z cirkevného zboru ECAV Bratislava Legionárska, ktoré s našimi klientami zdieľajú zamyslenia nad Božím slovom.

Počas jarných mesiacov sme sa v našom stredisku pustili do pečenia. Naším klientkám pomáhali sociálne pracovníčky a výsledok bol vždy vynikajúci a veľmi chutný. Zaspomínali sme si na recepty, ako aj na to, kto čo pestoval v záhradke. Zároveň si naše klientky precvičili jemnú motoriku, rovnako ako pri arteterapii. Fantázia a hravosť, to všetko sa spája s hodinami, kedy naši klienti vstupujú do sveta umenia a prostredníctvom farieb načrtávajú svoje myšlienky, pocity či spomienky. Úspech mal aj balónový turnaj, pri ktorom sa všetci dobre zabavili a potešili sa zo športových výsledkov.

V našom stredisku samozrejme sledujeme aj spoločenské dianie,

preto sme veľmi radi, že sa niektorí naši klienti rozhodli využiť volebné právo pri voľbe prezidenta SR. Rovnako sa tešíme z osláv narodenín klientov nášho strediska. V apríli sme blahoželali pani Marte k jej 99. narodeninám! Je neuveriteľné vidieť úžasnú múdrosť, stále sviežu myseľ a nadhľad, ktorými nás neustále prekvapuje a často krát núti zamyslieť sa v dnešnom rýchlom kolobehu života. Pani Marte a všetkým našim klientom želáme hojnosť zdravia, Božej milosti a radosti.

Eva Bachletová,
spolupracovníčka SED BA

Foto: archív SED BA

Balónový turnaj

Plný dom detí

S našim pánom farárom

Čas plynie veľmi rýchlo. Len nedávno sme sa pripravovali na vianočné sviatky a už sa tešíme s našimi najmenšími obyvateľmi na leto a na letné prázdniny. Určite ste zvedaví, ako sa nám v SED Horná Mičiná – DEBORA útulok pre matky s deťmi darí a čo sme všetko zažili.

Niektorí naši klienti nás opustili, začali nový život mimo nášho sociálneho zariadenia. Na ich miesto prišli noví, ktorí potrebujú našu

pomoc. Máme plný dom detí, ktoré od rána do večera štebocú ako vtáčiky v neďalekom lesíku. Poviem vám, že zaujať ich pozornosť a ustrážiť ich, aby sa nič nestalo, je riadna „fuška“. Jedným slovom, u nás sa nikdy nenudíme. Len čo sme pobalili do krabíc zimnú výzdobu, vyrobili sme si krásne venčeky na výzdobu všetkých dverí. Po jarných sviatkoch sme sa pustili do vysádzania letničiek. Keďže

máme aj šikovné gazdinky, nesmú v našej mini záhradke chýbať papriky, paradajky a samozrejme aj bylinky. Deti sa tešia na prvú úrodu reďkoviek, ktoré si sami zasiali. Nemyslíte si, že zahálame s usilovným vzdelávaním. Vďaka pekným pesničkám sa učíme o umývaní zúbkov, o slušnom správaní a všetkom ostatnom, čo potrebujú malé slečny a chlapi vedieť. Nemôžeme zabudnúť spomenúť pána farára Daniela Duraja. Čas strávený s ním je plný pozitívnej energie, úsmevov a šťastia v detských očkách. Jeho neodmysliteľná gitara a dobrá nálada robí s deťmi zázraky. Svojou charizmou si získal nielen deti, ale

aj dôveru ich matiek.

Žijeme si ako veľká rodina, ktorá má aj radosti, ale aj starosti. Denne riešime samozrejme aj praktické veci, ktoré našim mamičkám pomáhajú prekonávať problémy a ťažké obdobie. Vďaka dobrej spolupráci so zamestnancami Mestského úradu v Banskej Bystrici sa nám podarilo umiestniť v predškolských zariadeniach našich malých obyvateľov. Pravidelne nám pomáhajú aj zamestnanci Červeného kríža v našom meste a veľa ďalších dobrých ľudí, ktorí na nás myslia či už s ošatením, potravinami, alebo pekným slovom. Pre všetkých chceme vysloviť jedno veľké ďa-

kujeme. Aj vďaka vám sa nám darí v našej ťažkej, ale prospešnej práci.

Edita Palečková
správkyňa SED Horná Mičina

Foto: archív SED Horná Mičina

Rekreačno-rehabilitačný pobyt v Liptovskom Jáne

V čase od 20. – 24. mája 2019 sa žiaci a zamestnanci Evanjelickej spojenej školy internátnej v Červenci zúčastnili rekreačno-rehabilitačného pobytu v Liptovskom Jáne. Sme vďační Pánu Bohu, i všetkým sponzorom našej školy, že sme ho mohli s ich pomocou absolvovať. Naším cieľom pri výchove a vzdelávaní žiakov s duálnym poškodením zraku a sluchu je neizolovať týchto žiakov, ale naopak rozširovať ich obzor poznania aj za hranicami našej školy a blízkeho okolia. Hotel Avena sa stal na chvíľu našim druhým domovom, kde vládla príjemná atmosféra a zažili sme tam množstvo nezapomenuteľných okamihov.

Hoci nám počasie veľmi nepriahlo, nenechali sme sa nim odradiť a vychutnávali sme si všetko, čo nám prekrásna príroda, ale aj sa-

motný hotel ponúkal. Naš pobyt sme si obohatili o rôzne aktivity. Naši žiaci, ako aj všetci zamestnanci, sa vyznamenali ako ozajstní športovci. Niektorí samostatne, iní zase s pomocou a koaktívnym vedením ruka v ruku sme absolvovali náročnú prekážkovú dráhu, hádzali sme farebné obruče na kužele a naučili sme sa tancovať kačací tanec, ktorý všetkých zaujal. Jeden zo žiakov oslavoval svoje 20 narodeniny a boli sme poctení srdečnou návštevou jeho starých rodičov. Športové aktivity striedali aktivity súvisiace s rozvojom logického myslenia, tvorivosti, rozvoja jemnej motoriky.

Počas týždenného pobytu sme si vychutnávali rehabilitácie a prežívali neopísateľnú radosť z vody v hotelovom bazéne, ktorý nám bol k dispozícii dva krát do týždňa. Čerešničkou na torte po všetkých týchto aktivitách bol pestrofarebný výber jedál formou bohatých bufetových stolov.

Aj napriek nepriazni počasia sme si našli chvíle na túry a prechádzky do blízkeho okolia. Učaroval nám Park miniatúr Slovenska, ako aj stánky so suvenírmi. Zakúpili sme si magnetky, ktoré nám budú

pripomínať krásne chvíle strávené v Liptovskom Jáne.

Prežili sme tam množstvo pekných okamihov, spoznali sme nových ľudí, nové priestory, no všetci vieme, že nič netrvá večne a aj tento náš pobyt sa musel skončiť. Cestou domov sme v autobuse podriemkavali, iní spomínali a zase ďalší žiaľili, že to tak rýchlo ubehlo. No keď sme sa blížili k škole, a žiaci spozorovali známosť prostredia, z úst žiaka praktickej školy zaznela pieseň „Už sme prišli z výletu, nezmokli a sme tu...“. Nie nadarmo sa hovorí, že všade dobre, doma najlepšie. Pre nás – naše ratolesti to platí dvojnásobne.

Iveta Krajčirovičová
zástupkyňa riaditeľa školy
ESSI Červenica

Foto: archív ESSI Červenica

Máj - mesiac, v ktorom sa všetko preberá k životu

Dlhá zima, ktorá akoby od nás nechcela odísť, zanechala v nás všetkých pocit stiesnenia a depresie. Máj je mesiac, ktorý má svoje poslanie vniesť do života radosť, nádej v krajšie a veselšie dni. Aj keď sa slniečko predieralo len veľmi pomaly a opatrne, predsa nás vytiahlo von. Všetci sme zatúžili po rozkvitnutých stromoch a zelených lúkach. Každoročne využívame možnosť zúčastňovať sa akcií, ktoré organizuje obec Hontianske Moravce a tak sme ani tento rok nemohli chýbať pri stavaní mája v centre našej obce.

Naši klienti sa spoločne s ostatnými obyvateľmi tešili z bohatého kultúrneho programu, ktorý sprevádzal stvanie mája. Deti z folklórnej skupiny Hrozienska vyčarili na tvárach všetkých prítomných úsmev a priniesli radosť do všedného života.

Človeče, nehnevaj sa

Deti zo základnej školy s materskou školou nás navštívili aj v našom SED Hontianske Moravce s programom ku dňu matiek. Básne, piesne, tančeka, divadielko, to všetko sme mali možnosť vidieť a počuť. Keďže naši klienti mnohé pesničky poznajú, tak si spolu s deťmi aj zaspievali. Žiaci základnej umeckej školy nám zahrli na hudobných nástrojoch skladby pod vedením svojich pedagógov. Pri takýchto akciách sa nám podarilo spojiť dve generácie detí a seniorov, ktoré sa navzájom dokážu doplniť a povzbudiť. Naši klienti sa tak aspoň na chvíľu vrátili do svojho detstva a deti odchádzali s dobrým pocitom, že ich potešili a pomohli im zabudnúť na bolesti a starosti.

V dlhom zimnom období sa všetky naše aktivity odohrávali vo vnútri a tak sa všetkým žiada pobyt na čerstvom vzduchu. Naši klienti sa za pomoci personálu zapájajú do pracovnej terapie a spoločne sa starajú o kvetinové záhony, poriadok okolo zariadenia a postarali sa aj o hrob Bohuslava Tablica pri neďalekom kostole. Tí, ktorým zdravotný stav nedovoľuje vykonávať tieto aktivity, si zahrli spoločenské hry alebo sa jednoducho tešili z krásneho počasia a rozkvitnutého záhona. Klientom, ktorým zdravotné obmedzenie nedovoľuje pobyt na čerstvom vzduchu, poskytujú naši zamestnanci služby v súkromí ich bytov prostredníctvom rôznych pamäťových cvičení, reminiscenčných

Práca na záhone

ných techník alebo formou rozhovorov a počúvania. Každý týždeň prichádza aj brat kaplán Ján Tóth so svojim duchovným povzbudením a Božím slovom a v jeho príhovore všetci nachádzajú nové nádeje na prekonávanie svojich problémov. Veríme, že naša práca má svoj význam, a že Božie kroky nás budú sprevádzať aj naďalej.

Jana Brunauerová
riaditeľka
SED Hontianske Moravce

Foto: archív SED Hontianske Moravce

Vaše telo je chrám ducha svätého

„... či neviete, že vaše telo je chrámom Ducha Svätého, ktorý je vo vás, ktorého máte od Boha, a že nie ste sami svoji? Veď veľmi drahé ste boli kúpení! Oslávte teda Boha svojím telom [i svojím duchom, čo

oboje náleží Bohu].“ 1Kor, 6: 19-20

Seniorský vek je vek, kedy sa zhoršuje zdravotný stav, pohyb je ťažší a mnohokrát bolestnejší. Väčšina seniorov rieši svoj zdravotný

stav. Práve z tohto dôvodu sme sa v našom dennom stacionári rozhodli, že ponúkneme našim klientom rôzne prednášky o tom, ako sa v ich veku a zdravotnom stave starať o svoje telo a zdravie. Dvomi

prednáškami nám poslužil pán Ján Šolc, ktorý ochotne a s nadšením rozprával a hlavne povzbudzoval našich klientov k tomu, že v žiadnom veku nie je neskoro urobiť niečo pre svoje zdravie. Ako príklad uvádzal ľudí, ktorí sa dožili vysokého veku aj nad 100 rokov. V prvej prednáške uvádzal tri základné veci, ktoré mali všetci dlhovekí ľudia, s ktorými sa stretol, spoločné: 1. pili čistú vodu, 2. pohybovali sa na čerstvom vzduchu, 3. mali veľa pohybu. Po tejto prednáške sme zaznamenali vyššiu spotrebu vody v našom stacionári. V ďalšej prednáške sme počúvali o zdravej strave. Pán Šolc rozprával o tom, že by sme mali jesť jednoduché jedlá a v malých množstvách. Ako príklad jednoduchého jedla nám ponúkol čerstvo upečený chlieb, ktorý nám upiekla jeho manželka. Chlieb sme hneď ochutnali a nasýtilo sa nás 25 ľudí. Pokračovaním prednášok, ako sa starať o svoje telo a zdravie, bola prednáška o apiterapii. Api-

Prednáška Ján Šolc

terapia je liečba včelími produktami ako je med, materská kašička, peľ, perga, včelí jed a iné. Na tejto prednáške sme sa dozvedeli, že mnohé choroby sa dajú úspešne liečiť aj prírodnými produktami. V rámci starostlivosti o zdravie sme pokračovali rozprávaním o zbere a účinkoch liečivých bylín, ktoré sme spojili s aktivizáciou zmyslov čuch a chuť a reminiscenčnou metódou. Ochutnávali sme bylinkové čaje a hovorili sme si o ich účinkoch na náš organizmus.

Sme vďační Pánu Bohu za to,

že sa našli ochotní ľudia, ktorí nám poslužili bez nároku na odmenu. V našom stacionári každý deň dostávajú naši klienti duchovnú stravu vo forme denného zamyslenia, ktorým nám slúži zborový farár cirkevného zboru Chmeľov Tomáš Valašík a veríme, že sprostredkovanými prednáškami sme prispeli aj k aktivizácii starostlivosti o ich zdravie.

Martina Brehuvová
riaditeľka SED Chmeľov

Foto: archív SED Chmeľov

S elánom do každého dňa

Koncert detí

Denný stacionár v Komárne prešiel viacerými zmenami. Ďakujeme Pánu Bohu, že aj napriek momentálnej situácii, túžba jej členov, naďalej sa pravidelne stretávať, je

stále silná. S radosťou sa zúčastňujeme na všetkých cirkevných aktivitách, dokonca tvoríme jadro všetkých podujatí. Z nich spomeniem napríklad aktívnu účasť na

aliančnom modlitebnom týždni, či biblické hodiny, na ktoré si sami pripravujeme duchovné zamyslenia. Žiadne naše stretnutie sa nezaobíde bez spevu duchovných a ľudových piesní, ktoré vždy potešia naše duše. Pozreli sme si unikátnu výstavu „Biblia na cestách“ s prednáškou jej zberateľa. Podporili sme so svojou účasťou aj amatérske divadlo Skok na premiére divadelnej hry „Ach, tie ženy“. Aj pri jarnom upratovaní kostola sme priložili ruku k dielu. Tí z nás, ktorí ešte vládali, sme v rámci jarného upratovania dali do poriadku aj naše diakonické priestory. Druhá skupinka, naše staršie ženy, pripravovali v kuchynke niečo dobré na občerstvenie. Podľa vône sme už mohli rozoznať, že to budú naše

oblíbené bryndzové halušky so slaninkou.

Sme nápomocní i pri organizovaní rôznych cirkevných aktivít. Naposledy to bol veľmi vydarený koncert v našom kostole, ktorý pripravili deti zo základných škôl ku Dňu matiek. Pre účinkujúce deti sme s láskou pripravili malú pozornosť v balíčkoch. Tešíme sa na pekné počasie, pretože sa už tradične stretávame v záhradách

u jednotlivých klientov. Vždy si spomenieme aj na našich jubilantov. V tomto roku sme ich mali dvoch.

Je krásne sledovať a byť súčasťou toho, ako Pán Boh požehnáva našu každodennú činnosť. Patrí Mu veľká vďaka a chvála za Jeho dobrodrenie v našich životoch.

Mária Gažová
členka CZ ECAV Komárno

Foto: archív Mária Gažová

Čítanie z Biblie s veľkými písmenami

Prezident SR Andrej Kiska navštívil košeckú diakoniú

Andrej Kiska, prezident SR s vedením a personálom

Hlava štátu – prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska so sprievodom, navštívil v rámci svojho pracovného programu vo štvrtok 14. marca 2019 Ilavský okres, kde sa stretol s predstaviteľmi samospráv z regiónu. V popoludňajších hodinách zavítal aj do Strediska evanjelickej diakonie v Košeci, v ktorom sa uskutočnilo milé stretnutie s jeho obyvateľmi a personálom.

Pred budovou strediska bol vzácny hosť privítaný chlebom a soľou, ako aj kyticou kvetov vedením SED: správcom Ľubomírom Marcinom, riaditeľom Marcelom Brečem a vrchnou sestrou Annou Kušnírovou. Nechýbal ani starosta obce Košeca Radomír Brtáň. Nasledoval presun do kaplnky, kde vzácného hosťa už netrpezlivo očakávali obyvatelia a personál. Duchovný správca Ľubomír Marcina na úvod tohto stretnutia pána prezidenta Andreja Kisku so

sprievodom privítal slovami nábožnej piesne: Ó Pane drahý. Pán prezident vyjadril radosť, že mohol prísť do tohto účelového zariadenia Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku, kde sa na profesionálnej úrovni a s úžasným ľudským prístupom koná praktická kresťanská služba lásky – DIAKONIA. Vo svojom pozdravnom príhovore poďakoval vedeniu a personálu za vysoko humánnu a obetavú službu pri

každodennom zabezpečovaní chodu zariadenia. Obyvateľom vzdal poctu za ich pracovité ruky, šediny a vybudovanie tejto krajiny slovami: „Vynasnažíme sa spraviť všetko pre to, aby jeseň vášho života bola v takýchto obetavých rukách a opatere, ako som sa presvedčil aj tu počas mojej návštevy. Aby tí, ktorí sa o vás starajú a poskytujú túto prepotrebnú sociálnu službu, mnoho ráz ťažko zdravotne postihnutým a chorým, ju konali zodpovedne, s veľkým nasadením a predovšetkým s láskou.“ Za povzbudivé slová plné uznania sa napokon pánovi prezidentovi poďakovala naša obyvateľka Jarmila Smetanová, rodáčka z Trenčína. Nasledovala prehliadka zariadenia a odovzdanie suvenírov, ktoré pre neho zhotovili klienti. V jedálni zariadenia potom nasledovalo krátke agapé s vedením, personálom, ako aj sta-

V kaplnke

rostrom obce, kde pán prezident opäť vyjadril veľké uznanie všetkým, ktorí toto ukážkové sociálne zariadenie nielen vybudovali, ale aj s veľkým nasadením a láskou konajú na tomto mieste službu našim seniorom. Napokon všetkým zažal hodne síl a úspechov pri každodennom napĺňaní kresťanskej služby lásky – DIAKONIE. Zápisom do

Pamätnej knihy obce Košeca sa tak zaradil k významným návštevám. Stredisko evanjelickej diakonie Košeca je najväčším účelovým zariadením ECAV na Slovensku v sieti Evanjelickej diakonie.

Želáme Stredisku evanjelickej diakonie Košeca, aby aj do budúcnosti konalo svoje vznešené poslanie a službu v zmysle biblických slov:

„Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov mne ste urobili.“

Ev. Mat. 25,40

Anna Kušnírová
predsedkyňa
Správnej rady SED Košeca

Foto: archív SED Košeca

Výnimočné životné jubileum

Anna Repová

Nie každé zariadenie pre seniorov sa môže pochváliť niečím takým a výnimočným, ako je oslava 100 ročnice, krásneho životného jubilea, ktorého sa dožila naša klientka Anna Repová. Rodáčka je z Podlužian a pochádza z 11 súrodencov. Vydala sa ako 23-ročná, s manželom si postavili dom a narodili sa im dve deti: dcéra Eliška a syn Ľubomír.

Do svojich 80. rokov pracovala na jednotnom roľníckom družstve v rastlinnej aj živočíšnej výrobe. Medzi jej obľúbené jedlo patrila mliečna polievka s domácou cestovinou pomenovanou drobcami. Naša teta Anička prišla k nám do SED Kšinná ako 97-ročná. Dovtedy bývala sama vo svojom dome, len cez víkendy ju deti chodili navštíviť a niečo jej nakúpiť.

Našej klientke sme pripravili krásnu a dojemnú oslavu, ktorú fotil a zaznamenal na DVD šéfredaktor týždenníka Tajms pán Stanislav Vavro.

Oslava trvala do popoludňajších hodín. Sprevádzaná bola harmonikárom pánom Ivanom Škultétym, ktorý nás zabával nielen hrou na harmonike, spevom, ale aj veselými a vtipnými historkami z folklórneho súboru Bukovina. Gratulovali aj ostatní klienti. Spoločne sme si rozkrojili tortu a pri krásnych vyzdobených stoloch sme si všetci spolu posedeli.

Ku gratulácii na ďalší deň sa pri-

dala miestna pani farárka Božidara Bašková so sestrou dozorkyňou Amáliou Klemanovou, ale aj pani farárka z Podlužian Zuzana Havrilová spolu s členkou cirkevného zboru Podlužany.

Pani Anna je našou najstaršou klientkou a to so sebou prináša aj rôzne zdravotné ťažkosti. V týchto dňoch je po laserovej operácii očí, lebo ju trápilo, že zle vidí. Sluch jej tiež veľmi neslúži, ale uvedomuje si, že život bez viery v Boha stráca istotu a silu.

Verí, že Ten, ktorý ju stvoril, ju prenesie aj ponad priepasť i cez smrť. Vo všetkých životných ťažkostiach sa utieka len k Nemu. Práve jej do ďalších dní Božie požehnanie a Božiu ochranu.

Marta Hrubá
poverená riaditeľka
SED Kšinná

Foto: archív SED Kšinná

Gratulácia oslávenkyňi

U nás je vždy veselo

Deň detí

Je mi milou povinnosťou priblížiť vám dianie v našom Detskom opatrovateľskom centre. Jasličky navštevujú deti vo veku od jedného roka do troch. S deťmi sa snažíme tráviť čas veselo, naplniť ho pestrými aktivitami a hrami, pokiaľ sú rodičia v práci. Starostlivosť o deti je zabezpečená detskými zdravotnými sestrami, ktoré výchovno-opatrovateľskou činnosťou zaručujú správny duševný a telesný vývoj detí. Sestričky Janka a Marcelka sú u detí veľmi obľúbené. Milo, s láskou a mimoriadne zodpovedne pristupujú ku starostlivosti o deti.

Aktuálne máme za sebou veľmi milé obdobie. Prípravy na Deň matiek a Deň detí. Deti spolu so sestričkami spoločne vyrábali malé darčeky pre mamičky na ich veľký sviatok. Z vyrobených darčiek mali deti veľkú radosť a s nadšením ich odovzdali svojim maminám. Ďalším zábavným dňom v našich jasličkách je každoročne Deň detí. Tento rok nám prialo slnečné počasie, takže sme ho strávili vonku. Pre deti sme pripravili ihrisko, zábavné hry a samozrejme občerstvenie. Tradične si každý odniesol domov malý darček.

Slnečné dni trávim vonku v záhrade naháňákami, hrami s lopatami a zbieraním kvietkov. Deti sa veľmi tešia, keď nás príde navštíviť naša pani farárka Lenka Rišiaňová. Svojím milým a láskavým prístupom je u nich veľmi obľúbená a vždy sa potešia jej návšteve. Naším jasličkám je veľmi nápomocná, za čo sme jej úprimne vďační.

Veríme, že nás bude Pán Boh aj naďalej ochraňovať a požehnávať našu prácu.

Lenka Mokričková
riaditeľka SED Púchov

Foto: archív SED Púchov

Trénujeme motoriku

V službe lásky

Cieľom diakonie je služba lásky, ktorá vedie človeka ku spokojnosti a zmysluplnosti v živote. A v se-

niorskom veku to má nevyčísľiteľnú hodnotu.

Pravdivé sú slová J. S. Milla že:

„Najsilnejším prostriedkom proti starnutiu je láska.“ Láska vo svojich konkrétnych podobách a uplatnení.

Aj my sme sa snažili v našom dennom stacionári, aby sme prispeli svojou službou a sociálnou starostlivosťou ku skvalitneniu života našich klientov. Aby neplatilo to, že: „Človek starne rýchlejšie, ak neustále myslí na to, že starne.“ G. Ch. Lichtenberg

Zavítali medzi nás deti z Materskej školy z Krásnej Vsi, ktoré boli medzi nami po prvýkrát, aby svojim vystúpením básní a piesní pozdravili naše klientky. Podarilo sa im všet-

Oslava 90-tyky Aničky Gábelovej

kých rozospievať spoločnou piesňou.

V spolupráci s miestnou materskou školou, sme prijali pozvanie na posedenie pri čajíku do priestorov miestnej základnej školy, kde sme sa stretli spolu s deťmi materskej ško-

ly v rámci projektu „Príroda nás učí i spája“, ktorého cieľom je odovzdať nadobudnuté poznatky mladej generácii, ako pestovať a užívať bylinky a rastlinky. Potešila nás i návšteva pani starostky Aleny Vrankovej

pri príležitosti Dňa matiek.

Blahoželali sme našim dvom klientkám, ktoré sa z Božej milosti dožili krásneho životného jubilea – Anička Gábelová – 90. rokov života a Elenka Suchá – 85. rokov.

Čas sme trávili štúdiom Božieho slova, spievaním duchovných piesní, ale i rozmanitou ručnou prácou.

Ďakujeme Pánu Bohu, že sme cítili Jeho prítomnosť a požehnanie medzi nami.

Návšteva detí z MŠ z Krásnej Vsi

Martina Tlkancová
správkyňa
SED Slatina nad Bebravou

Foto: archív SED Slatina nad Bebravou

Čaj nie je nápoj, je to objatie

Februárové dopoludnie v obvyklom čase pravidelného stretávania našich klientov sme v Stredisku evanjelickej diakonie v Sučanoch trávili spoločne pri čaji. Rozhodli sme sa klientom pripraviť stretnutie zamerané na nápoj, ktorý je hneď po vode tým najviac rozšíreným. Možno sa nám zdá tento nápoj obyčajný, je dostupný aj v našom zariadení počas každodenného stravovania. Je bežnou súčasťou pitného režimu a sprevádza ľudí počas celého života. Pre niekoho je to osviežujúci nápoj na zahnanie smádu, pre iných zas jeho prípravu spájajú jasne stanovené čajové obrady. Dozvedeli sme sa, že dejiny čaju sa začali písať pred 5000 rokmi v Číne a vraj podľa legendy ob-

Klientky prebúdzajú svoje chuťové bunky

jvil čaj čínsky cisár tak, že pri prevárání vody mu do kotlíka spadlo niekoľko lístkov čajovníka. Potom, čo nápoj ochutnal, cítil sa svieži a viac nabitý. Na stretnutí sme s klientmi skonštatovali, že existuje nespočetné množstvo rôznych druhov čaju. A pre klientov sme pripravili len miniatúrnu ochutnávku štyroch rôznych čajov, ktoré sme podávali na ochutnanie postupne každému z nich. Súčasťou ochutnávky bolo i drobné pečivo, ktoré si klienti upiekli. Špecifické a výrazné chute čajov klientom prebudili ich chuťové bunky. Veľkú obľubu mal osviežujúci ovocný čaj, pre jeho sviežu a zároveň sladkú chuť pripomínajúcu teplé chvíle úrody ovo-

cia. Trpká a zároveň sladkastá chuť zeleného čaju s príchutou broskyne bola pre mnohých klientov novinkou. Bylinkový čaj zas mnohým pripomenul čas mladosti, keď vo svojom produktívnom veku trávili chvíle sušením bylín a následne i samotnou prípravou čaju z nich.

I toto stretnutie nás presvedčilo, že aj zdanlivo obyčajné veci a náš zámer s nimi sa môžu stať neobyčajnými a v ich objatí prežijeme neopakovateľné chvíle.

Martina Špániková
inštruktorka sociálnej
rehabilitácie SED Sučany

Foto: archív SED Sučany

Ochutnávka čaju

Májové zážitky

Mesiac máj je pre mnohých symbolikou mesiaca lásky. Niektorí sa tešia na prírodu a jej vábivé a neodolateľné vône, druhí na teplé slnečné počasie, na cestovanie a spoznávanie. Pre mladých dospelých z denného stacionára bol máj mesiacom plný nevšedných zážitkov.

Ani upršané počasie nás, milovníkov výstav, neodradilo od návštevy prestížnej výstavy automobilov strednej Európy – Bratislavský autosalón. V areáli výstaviska Incheby Expo Bratislava sme obdivovali autá rozličných značiek, moderných dizajnov a nových technológií. Tradične nás zaujala prehliadka nielen veteránov, ale aj luxusných áut, ktoré na našich cestách len tak neuvidíme. Najviac sme boli zvedaví na model super auta so super schopnosťami,

lietajúce auto AeroMobil 4.0. Toto hybridné auto ocenia všetci šoféri, ktorí musia každodenne zdolávať dlho trvajúce dopravné zápchy. Zážitkom pre nás bolo aj stretnutie s legendárnou filmovou postavou – Fantomasom.

V duchu výstav sme pokračovali aj v Trnave. Galéria Jána Koniarka vystavovala pod názvom ObrazoBOREC diela maliara a predstaviteľka českého intermediálneho umenia Jiřího Černického, v novom krídle Kopplovej vily sme videli spoločnú výstavu dvoch mladých maliarov a výtvarníčok Diany Cencer Garafovej a Nikoly Šušovicovej pod názvom Jedno bez druhého. Autorská výstava dvoch mladých výtvarníčok nám v ich tvorbe priniesla iný pohľad na stvárnenie témy spomienok. Boli ukryté v predmetoch a v prostredí, ktoré ich obklopovali.

Bratislavský autosalón

Záviselo len na nás, akým spôsobom sme ich dokázali objaviť, rozoznať a vnímať. Aj v tejto výstave sme mali stále čo objavovať a zostať v úžase.

V trnavskej Synagóge – Centrum súčasného umenia ožil príbeh lesa vo výstave ŠuňaWood v podaní mladého slovenského výtvarníka Jozefa Piláta. Ako už názov prezrádza, témou výstavy bolo drevo, les príroda a vidiek. Autor nám touto výstavou a svojim pohľadom vyjadril aj znepokojenie nad aktuálnym stavom slovenských lesov a nelegálnym výrubom. Je veľká škoda, aby sme nezodpovednosťou ľudí prišli o takéto poklady našej prírody.

Každá výstava bola pre nás originálna a spôsobom stvárnenia témy výnimočná. Odchádzali sme plní dojemov a spomienok.

Alena Šurinová
poverená zastupovaním
vedúcej Denný stacionár
SED Trnava

Foto: archív SED Trnava

Výstava Jiří Černický - ObrazoBOREC

Od závislosti k radosti a slobode

V našej práci v Stredisku evanjelickej diakonie Veľký Slavkov sa stretávame s rôznymi osudmi ľudí a často sú to veľmi smutné príbehy. Radi by sme sa podelili aj s jedným radostnejším. Vlado, človek, ktorý bol takmer celý svoj život bez domova a zničený alkoholom, opisuje svoj príbeh takto:

Už ako maloletý som užíval alkoholické nápoje. Aj keď som nemal pekné detstvo a alkohol mi zničil život, nevzdal som sa a stále som bo-

Spoločný tábor

joval so všetkým a všade. Keď som absolvoval protialkoholickú liečbu, zastavil som alkohol na deväť rokov. No po čase som sa znova ocitol na ulici a v agónii závislosti. A tak som prežíval svoj už aj tak ťažký život. Keby som nemal v sebe bojovného ducha, už som mŕtvy.

Mám 57 rokov a znova som zastavil pitie, no teraz mám okolo seba ľudí, ktorí ma v tom podporujú. Pomáhajú mi všemožnými spôsobmi. Vzali ma bývať k ním do Domu na polceste, kde som začal meniť svoj život na nepoznanie. Prestal som žiť život v každodennom alkohole. Abstinujem. Prešiel som rekvalifikačným kurzom na vysokozdvížny vozík a už som sa aj zamestnal ako operátor vysokozdvížneho vozíka.

Vypracoval som si vlastnú terapiu ako sa vyhnúť alkoholu. Dávam si zvládnuteľné ciele, ktoré úzko súvisia s tým, aby som bol šťastný tých pár rokov, ktoré mi ostávajú. Chcem žiť dôstojný život a preto som sa zmenil. Začal som žiť aj duchovne, no v tom sa ešte stále zdokonaľujem.

Začal som odpúšťať tým, ktorí mi ublížili a prosím o odpustenie tých, ktorým som ublížil ja sám. Zmeny, ktoré som začal robiť, ma naplňujú radosťou v srdci a dušu si tiež pomaly čistím od zlého spôsobu života. Vždy keď som sa niekoho spýtal, prečo som na tomto svete, mi starší ľudia povedali, že mám poslanie, ktoré pomáha ako mne, tak aj ľuďom okolo mňa. K tomu všetkému

Vladko a Janko pripravujú obed

potrebujem len lásku v srdci a trpezlivosť, ostatné príde samé.

Vladimír Rezničák
klient SED Veľký Slavkov

Foto: archív SED Veľký Slavkov

Prichádzajúca jar

Výstava orchideí

Príroda sa zobúdzza zo zimného spánku, zimu vystriedala jar. Prvé slnečné lúče prebudili usilovné včielky, ktoré poletujú z konára na konár rozkvitnutej čerešne v záhrade. Celý svet sa zaodieva do zeleného šatu a pochmúrnu atmosféru doznievajúcej zimy strieda rozkvitajúci život plný farieb.

Na nádheru rozmanitých skvostov v ríši rastlín – orchidey sa boli pozrieť naši klienti Denného stacionára vo Vranove nad Topľou. V nedeľu, 17. marca 2019, sme navštívili už deviaty ročník výstavy orchidey, ktorý sa konal v Botanickej záhrade Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach.

V expozičných skleníkoch sme obdivovali krásu a farebnú rozmanitosť týchto kvetov, ktorých prví predchodcovia sa na Zemi objavili pravdepodobne už pred viac ako 80 miliónmi rokov. Naše klientky pestujú orchidey vo svojich domácnostiach a preto bola táto návšteva botanickej záhrady pre nich zaujímavá aj poučná.

Predveľkonočný čas sme ďalej tráviли v našom SED aj prípravami na blížiacie sa Veľkonočné sviatky. Piekli sme perníky v podobe zajáčikov, vajčiek, kuriatok, ktoré sme následne zdobili. Na ukážku zdo-

benia bola pozvaná odborníčka v tomto obore a to pani Anna Lipkošová, ktorá sa tomu venuje už niekoľko rokov.

S radosťou nám prišla ukázať svoju zručnosť a podelila sa s nami o techniku, ktorú sme sa snažili naučiť. Vyrobené perníčky potešili vnukov a vnučky našich klientov.

Beáta Pacolová
sociálna pracovníčka SED
Vranov nad Topľou

Foto: archív SED Vranov nad Topľou

Zdobenie perníkov

Občianske združenie **Ars ante portas** nadviazalo v roku 2005 na činnosť Agentúry **AP projekt**. Cieľom združenia je organizačné a umelecké zabezpečenie kultúrnych, spoločenských, športových, vzdelávacích, vedeckých a humanitných aktivít.

Od roku 2009 udelilo o. z. **Ars ante portas** 21 osobnostiam Cenu Sebastian za mimoriadny prínos k odkazu diela Johanna Sebastiana Bacha pre súčasníkov.

Johann Sebastian Bach
Slovensko 2010

Každých 5 rokov, pri príležitosti okrúhlych výročí narodenia a smrti Johanna Sebastiana Bacha organizuje festival Johann Sebastian Bach - Slovensko. Zazneli Matúšove pašie, Jánove pašie, Magnificat, desiatky kantát, organových koncertov,...

Ako organizačný a mediálny partner sa podieľa na organizovaní benefičných podujatí Evanjelickej diakonie, Ústredia ekumenickej pastoračnej služby v OS SR a OZ SR, Nadácie Výskum Rakoviny, Nadácie Milana Rastislava Štefánika a ďalších organizácií. V roku 2003 inicioval a tohto roku organizuje XVII. ročníka kampane Na kolesách proti rakovine.

Úzko spolupracuje so Spolkom Martina Rázusa, o. z. pri organizovaní kultúrnych, duchovných a odborných podujatí a vydavateľských aktivít.

V spolupráci so zahraničnými agentúrami, najmä s The Prague Concert Co., organizuje desiatky koncertov orchestrov a speváckych zborov z Česka, Ruska, USA, Veľkej Británie, Turecka, Čile, Južnej Kórey, Číny,...

Spolok
Martina
Rázusa